

بەختىرىن بۇ نۆھەمىن ھەوالنامى ھاوپەيماڭى بۇ قەرزەبوو كۈردنەھەي دادپەرورەرانە دەربارەي

ياساى رزگار بووانى ئىزدى

ھاوپەيماڭى بۇ قەرزەبوو كۈردنەھەي دادپەرورەرانە، بە بەردەوامى ھەوالنامە بىلەن دەكتەھە بە مەبەستى ھاوبەشكۈردى زانىبارىن درووست و نوپكراو لەسەر ياساى رزگار بووانى ئىزدى، لەگەل بۇچوون و ئەزمونەكانى ھەموو ئەو لايەنە كارايانەي لە جىبەجىكۈردى ئەم دادپەرورەريە كارىگەرەدا بەشدارن، ئەمەش بۇ خستەنەبەرياسى ئەو درنەبەريانەي داعش لە عىراق ئەنجامى داون.

ئەو داواكارە شايسىتانەي خوازىران لەم پرۆسەيدا بەشدار بن، دەتوان لە رىگەي واتسئەپەوە يان لە رىگەي پەرى فەرمى بەريئەبەريائەتتەكە لە فەيسبوك وردەكارىيەكانىان لەگەل بەريئەبەريائەتتەكە ھاوبەش بەكەن:

۲۹۷۷ . ۷۵۱۱ . ۹۶۴ (واتسئەپ)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100076062182514>

دواين ھەوالەكان دەربارەي ياساى رزگار بووانى ئىزدى

ئامارى داواكارىيەكان

زانىبارىيە داواكارەھەكان:

- ناوى داىك
- رىكەوتى لەداىكبوون
- ناونىشانى ئىستا
- ژمارە تەلەفون
- شوينى دەستىنشانكراو (فرانكفورت، بەرلىن، يان پارىس)

بەريئەبەريائەتتەي كاروبارى رزگار بووان و ھەزارەتتى كار و كاروبارى كۆمەلەبەتتى رايان گەياند كە بەپەرى قەرزەبوو بۇ ۲،۲۲۸ سوودمەند لە رزگار بووانى دەستى داعش لەچوارچىوئەي ياساى رزگار بووانى ئىزدىدا لە مانگى تشرىنى دوومەدا خەرج كراو. دەتوانن وردەكارىيى زياتر لەو بارەبەو لە پەرى فەرمى بەريئەبەريائەتتەكە لە فەيسبوك بىين:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100076062182514>

جىبەجىكۈردى ياساى رزگار بووانى ئىزدى

نوپكارىيە گىرنگەكان:

- مىكانىزمى نوئ بۇ ئىفادەدان لە دورەوە بۇ داواكارانى ياساى رزگار بووانى ئىزدى لە دەروەي و لات دەستى پىكرد.

ئەم ھەنگاھە گىرنگە ئاسانكارى بۇ رزگار بووانى دەروەي و لات دەكتە بۇ دەستگەيشتىيان بە دادپەرورەي و بەشدارىكۈردىيان لە پرۆسەي پىشكەشكۈردى داواكارى بۇ ياساى رزگار بووانى ئىزدى. بەلام ھىشتا يەكلا نەكراوئەتوە ئايا رزگار بووانى دەروەي و لات داواي رىگەپىدانى ئەمىنى و مەرجى بەلگەيى دىكەيان لەن دەكرىت، ھەك بەدەستەپىنانى ئىفادەي سىن شاپەتال كە ھاوكات سوودمەندى ياساى رزگار بووانى ئىزدىن، ھەك چۈن ئەمە لە بەشكى لە داواكارانى ياساى رزگار بووانى ئىزدى داوا كراو. ئەم بارگىرانييە قورسەي سەلماندىن لە ژمارە #7 ھەوالنامەكەدا ئامازەي پىكراو. لىزەدا زياتر لەو بارەبەو بەخپنەرەو:

[/https://c4jr.org/wp-content/uploads/2024/06/C4JR-NL_6-SOR.pdf](https://c4jr.org/wp-content/uploads/2024/06/C4JR-NL_6-SOR.pdf)

- ھەلمەتتىكى نوئ بۇ دۆزىنەوە و ئازادكۈردى رىفئىراوان لە سەرانسەرى عىراق

بەريئەبەريائەتتەي كاروبارى رزگار بووان بە ھەماھەنگى لەگەل نووسىنگەي سەرۋكۆەزىران ھەلمەتتىكى مېدياى سەرتاسەرى دەست پىكردووە بۇ كۈردنەھەي زانىبارى لەسەر رىفئىراو و بىسەرۋوشوئىنەكان لە سەرتاسەرى عىراق. ئەم دەستپىشخەريە برىتتەيە لە ناردى نامەي كورت بۇ سەرجەم پارىزگاكانى عىراق و نەمايشكۈردى پۈستەر بۇ ھاندانى خەلك بۇ ھاوبەشكۈردى ھەر زانىبارىيەكى پەيوەندىدار.

بەريئەبەريائەتتەي كاروبارى رزگار بووان بە ھاوكارىيى دادگاى تىھەلچوونەھەي نەينەو، دادگاى لىكۈلەينەھەي ئەلقوش و ھەزارەتتى دەروە، مىكانىزمىكى ئىفادەدانى دورى لە رىگەي قىدىو كۈنفرانسەو بۇ داواكارانى ياساى رزگار بووانى ئىزدى، كە لە دەروەي و لات نىشتەجىن، دەست پىكرد. ئەم دەستپىشخەريە، لە رىگەي نوئنەريائەتتە دىپلۇماسىيەكان لە ئەلمانىا (بەرلىن و فرانكفورت) و فەرنەسا (پارىس)، دەستى كىدووە بە ئەنجامدانى چاوپىكەوتن لەگەل رزگار بووانى دەروەي و لات كە ئەمەش ئاسانكارى دەكتە بۇ كۈردنەھەي ئىفادەكان لەو شوئىنە.

دانىشتنەكانى قىدىو كۈنفرانس لە دادگاى تىھەلچوونەھەي نەينەو لە موسل بەريئە دەچن، ئەمەش بە ئامادەبوونى دادوەر رەعد موسلىح، سەراب ئەلباس (بەريئەبەرى بەريئەبەريائەتتەكە)، لەگەل دادوەر خالىد ھەيدى (سەرۋكى لىئەنكە) بە مەبەستى سەرىپەرشتىكۈردى پرۆسەكە.

کانوونی یه‌کهم ٢٤ . ٢٠٢٤

فه‌رمی بۆ پالېشتیکردنی ده‌ستپنک‌کردنه‌وه‌ی خۆیندنی فه‌رمی بۆ ئهم جۆره خۆیندکارانه ده‌ر ده‌کات. ده‌توانریت ئهم نووسراوانه بخرینه به‌رده‌م رێنمايه په‌یوه‌نیداره‌کانی حکومه‌ت و قوتابخانه‌کان بۆ یارمه‌تیدانی گه‌رانه‌وه‌ی خۆیندکاران بۆ خۆیندن. ئهم ده‌ستپنک‌شخه‌ریه په‌نگدانه‌وه‌ی پابه‌ندبوونی به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌که‌یه بۆ دا‌بنک‌کردنی ده‌رفه‌تی خۆیندن بۆ رزگاربووان و مندا‌له‌کانیان، وه‌ک له ماده‌ی ٤.٤ ی‌ی یاسای رزگاربووانی ئێ‌زدیدا هاتوه‌وه.

ئیمه هانی ئو رزگاربووانه ده‌ده‌ین که ئاره‌زووی گه‌رانه‌وه بۆ قوتابخانه ده‌کن، بۆ وه‌رگرتنی هاوکاری په‌یوه‌ندی به به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌که‌وه ب‌کن. رزگاربووان ده‌توانن په‌یوه‌ندی به فه‌رمانگه‌کانی موس‌ل یان شه‌نگاله‌وه ب‌کن له رێگه‌ی په‌یوه‌ندیکردن به ژماره تله‌فۆنی ٢٩٧٧ . ٧٥١١ . ٩٦٤+ یان له رێگه‌ی په‌یوه‌ندیکردن به په‌ره‌ی فه‌رمیی به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌که‌ له فه‌یسبووک: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100076062182514>

• ناوه‌نده‌کانی راهینانه‌وه له موس‌ل و شه‌نگال داده‌نرین

له میان‌ی چاره‌مین کۆنفرانسی ئێ‌وده‌وه‌لتیی په‌یمانگای چاره‌سه‌ری ده‌روونی و پزیشکی زه‌بری ده‌روونی سه‌ر به زانکۆی ده‌وۆک، نوینه‌ری به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌تی کاروباری رزگاربووان، به‌شار عبده‌ولعه‌زیم، نوینکاریه‌کانی سه‌باره‌ت به‌و رێوشوونانه خسته‌ روو، که به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌که‌ بۆ پالېشتیکردنی رزگاربووان گرتوونیه‌ته به‌رله رێگه‌ی دامه‌زراندنی ناوه‌نده‌کانی چاودێری نموونه‌یی گشتگیره‌وه له شه‌نگال و موس‌ل، بۆ ئه‌وه‌ی ئهم ناوه‌نده‌ خزمه‌تگوزاریه‌کانی تهن‌دروستی ده‌روونی، راهینانه‌وه‌ی ده‌روونی، هه‌روه‌ها پروگرامه‌کانی تر بۆ قوربانیان و خێزانه‌کانیان دا‌بن ب‌کن.

هاوپه‌یمانی بۆ قهره‌بووکردنه‌وه‌ی دادپه‌روه‌رانه پێشنیاری به‌هێزکردنی هاوکاری له ئیوان حکومه‌تی فیدرالی و هه‌ریم کوردستان عێراق ده‌کات بۆ دلباوونی له‌وه‌ی ناوه‌نده‌کانی راهینانه‌وه له‌و ناوچه‌دا داده‌مزرین که بۆ رزگاربووان به‌رده‌ستن و به‌جۆرێکی دیزاین ده‌کرتن که که‌مترین مه‌ترسی دووباره‌ دروستبوونه‌وه‌ی زه‌بری ده‌روونیان تیدا بێت.

• ده‌کردنی نامه‌ی خاوه‌نداریتیی زه‌وی بۆ رزگاربووان

له مانگی تشرینی یه‌که‌مدا شاره‌وانی شه‌نگال ده‌ستی کرد به‌ ده‌کردنی نامه‌ی خاوه‌نداریتیی زه‌وی بۆ ئه‌و رزگاربووانه‌ی به‌پیتی یاسای رزگاربووانی ئێ‌زدی پارچه‌ زه‌وی نیشته‌جێبوونیان وه‌ر گرتوه‌وه. به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌تی شاره‌وانی شه‌نگال به‌شپه‌یه‌کی کارا پالېشتی به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌تی تۆمارکردنی خانووه‌ره ده‌کات بۆ دلباوونی له‌وه‌ی رزگاربووان به‌لگه‌نامه‌ی خاوه‌نداریتیی فه‌رمی به‌ ناوی خۆیانوه‌ وه‌ر ده‌گرن. ئهم هه‌نگاهه‌ گرنه‌ نوینه‌راهیه‌تی پێشکه‌وتن ده‌کات له‌ دا‌بنک‌کردنی سه‌قامگیری و ئاسایشی درێخایه‌ن بۆ رزگاربووان له رێگه‌ی خاوه‌نداریتیی زه‌ویه‌وه‌ وه‌ک له ماده‌ی ٦.٢ ی‌ی یاسای رزگاربووانی ئێ‌زدیدا هاتوه‌وه.

بۆ زیاتر پش‌تگیری‌کردنی ئهم هه‌وله‌، پاداشتیکی دارایی بۆ ئه‌و که‌سانه‌ ته‌رخان کاروه‌ که‌ وره‌کاری و ده‌خه‌نه‌ روو که‌ بپته‌ هۆی رزگارکردن و ئازادکردنی رێنراوان. هه‌لمه‌ته‌که‌ به‌ هاوکاری تیمی په‌یوه‌ندیه‌کانی حکومه‌ت و نووسینگه‌ی سه‌روۆکوه‌زیران به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌ ده‌چیت. ئهم ده‌ستپنک‌شخه‌ریه‌ جه‌خت له‌سه‌ر پابه‌ندبوونی حکومه‌ت ده‌کاتوه‌ بۆ به‌یه‌که‌یاندنه‌وه‌ی خێزانه‌کان و ده‌سته‌به‌رکردنی دادپه‌روه‌ری بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی به‌هۆی رفاندنه‌وه‌ زیانیان به‌رکه‌وتوه‌وه، وه‌ک له ماده‌ی ٥.٧ ی‌ی یاسای رزگاربووانی ئێ‌زدیدا هاتوه‌وه.

تا ئیستا به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌که‌ له رێگه‌ی داتا‌به‌یسه ئۆن‌لاینه‌که‌یه‌وه ناو و وره‌کاریه‌کانی ١٧٩ که‌سی رێنراو و بێسه‌رووشوینکراوی کۆ کردوه‌وه‌وه. ئه‌گه‌ر زانیاریت له‌سه‌ر که‌سانێ ئازیزی ونبوو‌ت هه‌یه، ده‌توانیت له رێگه‌ی ئهم فۆرمه ئه‌لیکترۆنیی خواره‌وه‌ وره‌کاریه‌کان پێشکه‌ش ب‌کیت: <https://sur.spa.gov.iq/>

من اجل انقاذ ما تبقى من المخطوفين على يد عصابات داعش
للتبليغ عن اي معلومات تخص المختطفات
الاتصال على الخط الساخن: (5775)
او عن طريق الموقع الالكتروني: www.sur.spa.gov.iq

اللجنة العليا للبحث عن المخطوفين والمختطفات الايريديين
وقية المكونات
استمارة تسجيل المفقودين وفق قانون رقم (٨) لسنة ٢٠٢١

• پش‌تگیری خۆیندن بۆ رزگاربووان: ١٦ رزگاربوو ده‌گه‌رپه‌رپه‌یه‌که‌ بۆ قوتابخانه

له چوارچێوه‌ی رێوشوونیه‌کانی قهره‌بووکردنه‌وه‌دا، به‌رپه‌رپه‌رپه‌یه‌تی کاروباری رزگاربووان به‌ سه‌رکه‌وتوویی ئاسانکاری کردوه‌وه بۆ گه‌رانه‌وه‌ی ١٦ رزگاربوو بۆ خۆیندن، به‌وه‌ی یارمه‌تییان ده‌دات ده‌ست ب‌کهنه‌وه‌ به‌ خۆیندن و ئاینده‌یان بنیات بپننه‌وه‌وه. بۆ پالېشتیکردنی ئهم پرۆسه‌یه‌، وه‌زاره‌تی په‌روه‌ره‌ نووسراوی

به‌زۆه‌به‌رایه‌تی گشتینی کاروباری رزگار بووان، سه‌راب ئه‌لیاس، پارێزگاری نه‌ینه‌وا، عه‌بدولقادر ئه‌لمه‌خیل، له چوارچێوه‌ی یاسای رزگار بووانی ئێزیدی دا پارچه زه‌وی نیشه‌جیبوون به‌سه‌ر رزگار بووانی شایسته‌دا دا به‌ش ده‌کهن. وینه‌که له به‌زۆه‌به‌رایه‌تی گشتی کاروباری رزگار بووان وه‌رگیراوه.

هه‌وآله‌ په‌یوه‌نده‌داره‌کان

رپۆرتیه‌که لێره بخوێنه‌وه: https://redress.org/wp-content/uploads/2024/CEDAW-Briefing_EN-v.3.pdf/10/uploads/2024

له مانگی تشرینی دووه‌مدا، به‌زۆه‌به‌رایه‌تییه‌که راپه‌نانی تواناسازی له‌سه‌ر بابه‌تی مامه‌له‌کردنی ئه‌خلاق له‌گه‌ڵ رزگار بوواندا ئه‌نجام دا، که له‌لایه‌ن رێکخراوی جیهانیی فهریده‌وه ئه‌نجام درا، ئه‌مه‌ش له‌سه‌ر بنه‌مای ئامرازه‌کانی مامه‌له‌کردنی ئه‌خلاقیی تایبه‌ت به‌ هاوپه‌یمانی بۆ قهره‌بووکردنه‌وه‌ی دادپه‌روه‌رانه C4JR. ئهم ده‌ستپێشخهریه پراکتیزه‌ باشه‌کانی به‌زۆه‌به‌رایه‌تییه‌که نیشان ده‌دات، که په‌نگدانه‌وه‌ی پانه‌دبوونیه‌تی به‌ پێشخستنی ئه‌و رێبازانه‌ی چه‌قن بایه‌خیان رزگار بووانه‌ و هه‌روه‌ها دنیایی ده‌دات له‌وه‌ی ستاندارده‌ ئه‌خلاقیه‌کان له‌ په‌یوه‌نده‌یه‌کان له‌گه‌ڵ رزگار بوواندا په‌یره‌ ده‌کری. له‌م به‌سته‌روه‌ ده‌توانیت ده‌ستت به‌ ئامرازه‌کان بگات: <https://c4jr.org/2907202429430>

هاوپه‌یمانی بۆ قهره‌بووکردنه‌وه‌ی دادپه‌روه‌رانه‌ هاوکارین یاسایی پێشکەش به‌ ژماره‌یه‌کی سنووردار له‌ داواکاران له‌ پرۆسه‌ی داواکاری و تانه‌دان له‌ یاسای رزگار بووانی ئێزیدی ده‌کات. ئه‌وانه‌ی پتووستییان به‌م جۆره‌ خزمه‌تگوزارییانه‌ هه‌یه‌ ده‌توانن په‌یوه‌ندی به‌ C4JR هه‌ بکه‌ن له‌ رێگه‌ی legalaid@c4jr.org یان له‌ رێگه‌ی ئهم ژماره‌ تله‌فۆنه‌ی خواره‌وه +964 76 801 6311

- له مانگی تشرینی یه‌کهمدا، به‌زۆه‌به‌ری گشتی سه‌راب ئه‌لیاس له‌ باره‌گای نه‌توه‌ په‌گه‌رتووه‌کان له‌ نیویۆرک به‌شداری کرد له‌ یادی ۱۰ ساله‌ی ئه‌مرکی نه‌توه‌ په‌گه‌رتووه‌کان سه‌باره‌ت به‌ توندوتیژی سێکسی له‌ کاتی ممله‌نیکاندا، که به‌پێی بریارنامه‌ی ۱۸۸ ی ئه‌نجومه‌نی ئاسایش دامه‌زراوه. له‌ میانی وتاره‌که‌یدا، خاتو ئه‌لیاس تیشکی خسته‌ سه‌ر هه‌وآله‌کانی عێراق بۆ پشتگیریکردنی رزگار بووانی توندوتیژی سێکسی له‌ رێگه‌ی یاسای رزگار بووانی ئێزیدییه‌وه، هه‌روه‌ها چه‌ختی خسته‌ سه‌ر ئه‌وه‌ی هاوده‌نگی نیوده‌وله‌تی بۆ به‌ره‌نگاریوونه‌وه‌ی توندوتیژی سێکسی په‌یوه‌ست به‌ ممله‌ن و دوا‌جار کۆتایه‌په‌نانه‌ به‌ توندوتیژی سێکسی پتووستیه‌کی گرتگه. ده‌توانن له‌م به‌سته‌روه‌ چالاکیه‌که بیه‌ن: <https://webtv.un.org/en/asset/k1q/k1q98uvrrs>
- له مانگی تشرینی یه‌کهمدا، REDRESS و سندوق جیهانی رزگار بووان کورته‌یه‌کیان بۆ لێزنی نه‌هێشتنی جیاکاری دژی ژنان (CEDAW) بلا‌وکرده‌وه، که تیا‌یدا تیشک خرابه‌ سه‌ر ئه‌و به‌ره‌ستانه‌ی رزگار بووانی توندوتیژی سێکسی په‌یوه‌ست به‌ ممله‌نیکان له‌ ده‌سترا‌گه‌یشتن به‌ قهره‌بووکردنه‌وه‌دا روه‌روویان ده‌بنه‌وه. رپۆرتیه‌که به‌ دوادا‌چوون بۆ ئهم به‌ره‌ستانه‌ له‌ سه‌رانسه‌ری چوارچێوه‌ جیاوازه‌کاندا ده‌کات، له‌وانه‌ش یاسای رزگار بووانی ئێزیدی له‌ عێراق. ته‌واوی

کانوونی یەکمەم ۲۰۲۴

هەولەکەکان بۆ لێپرسینەوه

سەرلێشێوانی هەیه سەبارەت بەوهی ئایا رزگاربووان دەتوانن قەرەبووی مانگانە وەرگیرن ئەگەر هاوکات لە کەرتی گشتی دامەزرابن.

ئەو رزگاربووانی لەلایەن ھاوپهیمانی بۆ قەرەبووکردنەوهی دادپەرورەرانەوه راپۆرتیان پیکراوه، باس لە دوورپاڤتیک دەکەن: یان دەبێت بۆ بەدەستھێنانی دامەزراندن لە کەرتی گشتی پارهی قەرەبووکردنەوهکە رابگیرن، یان دەبێت بە تەواوی دەستبەرداری هەلی کارە جێگیرەکان بن. ئەم دوو خەتە سەختە شکۆ و سەرمەخۆیی و هەولەکەکانی رزگاربووان بۆ تیکەڵبوونەوه لەگەڵ کۆمەڵگادا تێک دەدات. جگە لەوهش، ترسەکان سەبارەت بە کاردانەوهی یاسایی بەهۆی وەرگرتنی دوو مووچەیی دەوڵەت، فشاری ناپیویست زیاد دەکات و تەندروستی و چاکبوونەوهیان دەخاتە مەترسییەوه.

نایبیت رزگاربووانی جینۆساید و تاوانەکانی دژ بە مرۆفایەتی ناچار بکەن بکۆن تاوان دامەزراندن لە کەرتی گشتی و مافی قەرەبووکردنەوهی مادی هەڵبژێرن. زۆریک لە رزگاربووان لە تەمەنیکی بچووکدا بەرگی زیانەکانیان گرتوووه و هەموو ژانیان لە پێشە بۆ ئەوهی دووبارە بنیاتی بێتەوه. ناچارکردنیان بەوهی لە نیوان دامەزراندن لە کەرتی گشتی و پاراستنی مافەکانیان بۆ قەرەبووکردنەوه بەپێی یاسای رزگاربووانی ئێزیدی هەڵبژێرن، مەترسیی ئەوهی هەیه رێگری بکات لەوهی بتوانن لەسەر پلانیکی درێخایەتی ژیان بەردەوام بن. هەڵبژاردنیکی لەو جۆرە دەتوانیت رزگاربووان کەم بکاتەوه بۆ کەسانیکی کە وەرگری بێبەرەمی هاوکارییەکانی بژۆین، لەبری ئەوهی بەهێزێان بکات بۆ ئەوهی بێنە بەشداریووی چالاک و پشتبەستوو بە خۆیان لە کۆمەڵگادا. هەرەها داخستنی ئەگەری دامەزراندنی گشتی پالەنەرەکانی رزگاربووان بۆ بەردەوامیدان بە خۆتندن وەک رێوشوێنیکی قەرەبووکردنەوه بە شتوویەکی بەرچاو کەم دەکاتەوه.

بۆ چارەسەرکردنی ئەم پرسە، ھاوپهیمانی بۆ قەرەبووکردنەوهی دادپەرورەرانە پێشنیاری ئەوه دەکات حکومەتی عێراق ئیستسنا بۆ سوودمەندان یاسای رزگاربووانی ئێزیدی بکات، بەوهی رێگەیان پێدات هەردوو جۆری پشتیوانی وەر بگرن. پێشبینەیک بۆ ئەمە بەپێی یاسای دەزگای شەهیدانی ژمارە ۲۱ سالی ۲۰۱۶ هەیه کە رێگە بە وەرگرتنی دوو مووچەیی دەوڵەت دەدات وەک لە مادە ۱۱.۲ دا هاتوووه. ھاوپهیمانی بۆ قەرەبووکردنەوهی دادپەرورەرانە داوی رێوشوێنی خێرا دەکات بۆ چارەسەرکردنی ئەم پرسە و دلنایبوون لەوهی کە رزگاربووان دەتوانن دەستیان بە تەواوی مافەکانیان بۆ قەرەبووکردنەوه بەپێی یاسای رزگاربووانی ئێزیدی بکات.

لە هەولەکەکانی داھاتوودا

ھاوپهیمانی بۆ قەرەبووکردنەوهی دادپەرورەرانە لە ئیستادا خەریکی پەرەدانە بە راپرسییەکی نەینی بۆ کۆکردنەوهی تێروانینەکان لەبارەي رازیبوونی رزگاربووان لەو برە پارهی قەرەبوووهی لە چوارچۆیە یاسای رزگاربووانی ئێزیدیدا وەری دەگرن. ئامانجی ئەم راپرسییە ئەوهیە باشتەر لەوه تێگات برەبارە قەرەبوووهکە چۆن کاریگەری لەسەر رزگاربووان و خۆشگوزەرانیان بەگشتی هەیه. ئیمە برۆمان وایە ئەم فیدباک و تێبینییانە زۆر گرنگ بۆ باشتکردنی رێوشوێنەکانی قەرەبووکردنەوه و دلنایبوون لەوهی پێویستیەکانی رزگاربووان پێ دەکەنەوه. نوێکاری لەسەر بەرەوپێشچوون و دۆزینەوهکانی راپرسییەیکە لە هەولەکەکانی داھاتوودا بۆ دەکەرتەوه. چاوەروانی زانیاری زیاتر بن!

- ناوەندی کوردستان بۆ یاسای نێودەوڵەتی، رەشنووسی یاسایەکی تایبەت بە چارەسەرکردن و بەرەنگاریبوونەوهی تاوانە نێودەوڵەتیەکان بۆ کردەوه. یاسای بەرەنگاریبوونەوه و سزادانی تاوانە نێودەوڵەتیەکان کە پسپۆرانی یاسایی پرۆفیسۆر محەممەد رەشید و د.توانا عەبدولپەحمان دایان رشتوووه، لە سالی ۲۰۲۲ هەو لە پەرەپێدانایە و لە مانگی یەکدا پێشکەشی پەرلەمانی کوردستان دەکەرت. لەم بەستەرەوه رەشنووسی یاساکە بخۆینەوه:

https://kc-interlaw.org/web/viewer.html?file=https://images.kc-interlaw.org/root/root/images/122092023_ACPIC%20English%20Version%204.pdf

- لە مانگی تشرینی یەکمەدا دادگایکردنی حەسنا ئەمی لە دادگای ناوچەیی لاهی دەستی پیکرد، کە دۆستیەکی گزنگە بەو پێیە دادگایکردنی هاوڵاتیەکی هۆلەندیە لەسەر تاوانەکانی دژی ژانی ئێزیدی، هەرەها حەسنا یەکمە کەسە لە هۆلەندا بە تاوانەکانی دژ بە مرۆفایەتی و تاوانەکانی داعش بەرانبەر کەمینە ئێزیدیەکان لە سوریا دادگایی بکەرت. لە 11 ی کانوونی یەکمەدا دادگای ناوچەیی لاهی بە تاوانی دژ بە مرۆفایەتی و هێشتنەوهی ژینکی ئێزیدی وەک کۆپە لە سوریا سزای تۆمەتیارەکی دا و 10 سال زیندانی بەسەردا سەپاند. بەداخەوه، دادگا هیچ قەرەبوویەکی بۆ هیچ زیانیکی دانە. لێرەوه زیاتر لەبارەي ئەم کەیسە بخۆینەوه:

<https://nuhanovicfoundation.org/wp-content/uploads/2024/09/New-Revised-Hasna-A.-FAQ-Doc.pdf>

ئاستەنگەکان

هەر ژمارەیکە هەولەکەکان تیشک دەخاتە سەر ئەو ئاستەنگە دیاریکراوانی رۆبەررووی رزگاربووان یان ئەو لایەنە پەيوەندیدارانە دەبنەوه کە کار بۆ جێبەجێکردنی یاسای رزگاربووانی ئێزیدی دەکەن. لەم چاپەدا، سەرنج دەخەینە سەر گزنگە زوق: ئەو رزگاربووانی دەیانەوێت لە کەرتی گشتیدا دايمەزێن و لە هەمان کاتدا مافەکانیان بۆ قەرەبووکردنەوه بپارێزن.

قەرەبووکردنەوه وەک جۆریک لە گەرانەوهی ماف بە مەبەستی چاککردنەوهی هەر زیانیکی دیت کە بتوانرێت لە رۆوی ئابوورییەوه هەڵسەنگێندرێت، وەک دەرفەتە لە دەستچوووهکانی وەک دامەزراندن یان خۆتندن، هەرەها زیانە مادی و ئەخلاقیەکان. بەپێی یاسای رزگاربووانی ئێزیدی، مادەکانی پینجەم و شەشم باس لە رێوشوێنەکانی قەرەبووکردنەوه دەکەن. بەپێی یاسای رزگاربووانی ئێزیدی، مادە ۵.۴ بەرپۆهەراییەتیەکی راسپاردوووه بۆ دەستبەرداری هەلی کار و دامەزراندن بۆ رزگاربووان بە مەبەستی پشتگیریکردن لە خۆشگوزەرانی ئابووری و کۆمەڵایەتیان، هەرەها مادە ۶.۴ رێگە بە رزگاربووان دەدات بۆ دەستراگەهێستن بە کارەکانی کەرتی گشتی لەپێشتەری بن.

هەرچەندە یاسای رزگاربووانی ئێزیدی بەروونی رێگری ناکات لە دەستراگەهێستن بە چەندین جۆری قەرەبووکردنەوه- وەک قەرەبووکردنەوه، بۆژماردن، راپێنەوه و مسۆگەرکردنی دووبارەبوونەوهی ئەو تاوانانە- بەلام بەردەوام

هیچ دوا وادەیک بۆ پیشکەشکردنى داواکارى نییه! ئەگەر تۆ رزگار بوویت، لێرەدا دەتوانیت بزانی ت چۆن داواکارى پیشکەش بکەیت

ئەگەر تۆ سەر بە یەکیک لەم گروپانەى خوارەوهیت، یاسای رزگار بووانى ئیزدی قەرەبووت پیشکەش دەکات:

- ئنە دیلە رزگار بووهکانى ژیر دەستى داعش، کە پێگەبشتوو یان خوار تەمەنى یاسایى بن و لە پێکھاتەکانى ئیزدی، شەبەک، مەسیحى یان تورکمان بن
- پیاوانى ئیزدی، کە ئەو کاتەى تەمەنیان خوار ۱۸ سأل بووه لەلایەن داعشەوه رەفیندارون.
- ھەموو ئەو کەسانەى لە پێکھاتەکانى ئیزدی، شەبەک، مەسیحى، تورکمان و لەلایەن داعشەوه رەفیندارون و بە شێوەیەکی کەسى لە رووداویکی دیاریکراوى کۆمەڵکۆژیى داعش رزگار یان بووه.

داواکارىبەکان پیشکەش بە بەرێوەبەراییەتى گشتى کاروبارى رزگار بووان دەکریت. دەتوانیت بە سى شێوە داواکارى پیشکەش بکەیت:

- ۆرگرتنى وادەى چاوپێکەوتن لەگەل بەرێوەبەراییەتیکە لە یەکیک لە فەرمانگەکانیان لە شەنگال یان موسل، پاشان سەردانکردنى فەرمانگەکە لە وادەى دیاریکراودا. دەتوانن وادەى چاوپێکەوتن لەم بەستەرەدا دیاری بکەن: <https://ur.gov.iq/login> بۆ زانیاری لەسەر چۆنیەتى دانانى وادەى چاوپێکەوتن، تەمەشای ئەم فیدیۆیە بکە: https://www.youtube.com/watch?v=6ARulcl4gYU&ab_channel=IOMIRAQ.
- پێکەوتنەوهى فۆرم و بردنى بۆ بەرێوەبەراییەتیکە بە دەستى. لەگەل ئەمەشدا ھێشتا پتویستە لە رێگەى بەکارھێنانى ئەو بەستەرەى سەرەوه ناوت تۆمار بکەیت بۆ ئەوهى کۆدى تۆمارکردنى تاییەتى خۆت بە دەست بەئینیت.
- پیشکەشکردنى داواکارى بە شێوەى سەرھێل. دەتوانیت داواکارىبەکەت، لەگەل ھاوپیچى و پتەیک لە ناسنامەکەت و ھەر بەلگەنامەیکە پشگى کە ھەتە لەو بەستەرەى سەرەوه پیشکەش بکەیت. بۆ زانیاری زیاتر لەسەر چۆنیەتى پیشکەشکردنى داواکارى بە شێوازی سەرھێل، لەم فیدیۆیە بروانە: https://www.youtube.com/watch?v=QfoDfQWwErE&ab_channel=IOMIRAQ

دەتوانیت بە تەنیا خۆت داواکارى پیشکەش بکەیت، پتویست بە پارێزەر و رێکخراوى ناکومى بۆ پیشکەشکردنى داواکارى نییه. ئەگەر خوارى ھاوکارى بوویت لە پیشکەشکردنى داواکارىبەکەت، دەتوانیت پەيوەندى بە رێکخراوه ناکومییەکانى ناوچەکەتەوه بکەیت. **وادەى پیشکەشکردنى داواکارى بۆ یاسای رزگار بووانى ئیزدی کراوہیە. ھەرەھا هیچ پارەیک بۆ پیشکەشکردن نادەیت**

. دەتوانیت لە فەیسبووک ئاگات لە ئاگادارییەکانى بەرێوەبەراییەتیکە ببیت:

[https://www.facebook.com/profile.php?id=100076062182514:](https://www.facebook.com/profile.php?id=100076062182514)

دەربارەى هاوپەیمانی بۆ قەرەبووکردنەوهی دادپەرورەرانە

هاوپەیمانی بۆ قەرەبووکردنەوهی دادپەرورەرانە (C4JR) هاوپەیمانییەکیە لەنیوان ۳۴ رێکخراوی ناکۆمیدا بەستراوە، کە داوای قەرەبووکردنەوهی گشتگیر بۆ قوربانیانی سیفیلی تاوانکارییە درێندانەکانی سەردەمی شەڕی داعش لە عێراق دەکەن. ئەم هاوپەیمانییە پشت بەیاساکانی عێراق و یاسای نێودەولەتیی مافەکانی مەرۆف دەبەستێت بۆ پشتگیریکردن لە داواکارییەکانی رزگاریبوان، بەمەبەستی قەرەبووکردنەوهیان و هاندانی دەسەڵاتدارانی عێراق بۆ جێبەجێکردنی ئەرکی خۆیان لە داڕێژدانی قەرەبووکاندا. هاوپەیمانییەکی کە دەکات بۆ ئاگادارکردنەوه و داکوکیکردن و خستنیرووی چارەسەرە گونجاوەکان، هەرەها بۆ بەشداریییکردنی لایەنە پەڕەندیدارە جیاوازهکان لەپێناو دانیابوون لەوهی رزگاریبوان مافی خۆیان بۆ قەرەبووکردنەوه بەدی دەهێنن، ئەمەش لەرێگەی داڕێژدانی بۆشاییەکی بۆ وردبینی و هاوکاری بێرکردنەوه.

بۆ زانیاری زیاتر، لێرەوه سەردانی مألپەرەکەمان بکە: www.c4jr.org

@C4JRorg

C4JR updates
WhatsApp group

ئەم بڵاوکراوەیە لە رێگەی ئەو پشتگیرییە هاتوووتە کایەوه، کە لەلایەن رێکخراوی نێودەولەتی کۆچ (IOM) پیشکش کراوە، بەپێی مەرجەکانی حکومەتی هۆڵەندا، ئەو بۆچوونانە لێرەدا دەربەردارن، تاییەتن بە هاوپەیمانی بۆ قەرەبووکردنەوهی دادپەرورەرانە و مەرج نییە رەنگدانەوهی بۆچوونەکانی رێکخراوی نێودەولەتی کۆچ لە عێراق بن.